

УДК 821.161.2.09-93Корецька

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2025.4.2>

М. І. МАРТИНЮК

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри філології,

Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж»

Волинської обласної ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: litmapavolyni@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-2651-7369>

Л. П. МАРТИНЮК

вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії,

Луцький ліцей № 1 Луцької міської ради, м. Луцьк, Україна

Електронна пошта: larusalutsk@gmail.com

МОВНА КАРТИНА СВІТУ В ДИТЯЧИХ ТВОРАХ КЛАВИ КОРЕЦЬКОЇ НА ВОЄННО-ПАТРІОТИЧНУ ТЕМАТИКУ

У статті досліджено особливості мовної картини світу в дитячих творах сучасної української письменниці Клави Корецької на воєнно-патріотичну тематику в контексті першої фази російсько-української війни. Актуальність наукової розвідки зумовлена зростанням ролі дитячої літератури як важливого чинника формування національної самосвідомості, мовної картини світу та ціннісних орієнтацій юного читача в умовах суспільних потрясінь. У теоретичній частині узагальнено сучасні лінгвістичні підходи до поняття мовної картини світу, її зв'язку з національним менталітетом, культурною пам'яттю та художнім дискурсом, а також окреслено специфіку її реалізації в дитячій літературі.

Основну увагу зосереджено на аналізі поетичної збірки «Маленький український ангел» (2016) та притчової казки-стилізації «Хоробрий воїн» зі збірки «Небесні квіти» (2018), у яких воєнна реальність осмислюється крізь призму дитячого світосприймання та переосмислення. Виявлено ключові лексико-семантичні поля та концепти (*Україна, війна, герой, хлопчик, ангел, бабуся*), визначено їхню роль у формуванні гуманістичної, національно маркованої мовної картини світу. Доведено, що авторка свідомо уникає травматичної деталізації війни, використовуючи символи, метафори, евфемізми, зменшено-пестливі форми та прості синтаксичні конструкції, що забезпечує психологічну захищеність дитячого адресата.

З'ясовано, що героїзм у творах Клави Корецької інтерпретується не лише як воєнний подвиг, а як моральна відповідальність, емпатія та внутрішня сила. Мовна картина світу її дитячих текстів постає як цілісна багаторівнева система, що поєднує художню образність, мовну простоту й виховний потенціал. Наукова новизна дослідження полягає в комплексному аналізі воєнно-патріотичної мовної картини світу в дитячій творчості Клави Корецької, що дозволяє глибше осмислити роль мови в умовах воєнного часу та її значення для формування національної ідентичності дітей.

Завершальним штрихом наукової розвідки стала літературна силуетка письменниці Клави Корецької в ракурсі досліджуваної проблеми.

Ключові слова: мовна картина світу, дитяча література, художня словесна творчість, художній дискурс, літературний процес, літературне читання, воєнно-патріотична тематика, національна ідентичність, Клава Корецька.

Поставлення проблеми. Сучасна українська дитяча література останніх дванадцять років в умовах російсько-української війни набуває особливої суспільної та виховної значущості. Вона стає не лише засобом художнього осмислення реальності, а й інструментом формування мовної картини світу дитини, її національної самосвідомості та ціннісних орієнтацій. У цьому контексті творчість Клави Корецької посідає помітне місце, адже її

верліброві та прозові твори для дітей на воєнно-патріотичну тематику поєднують доступність викладу з глибоким смисловим наповненням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття мовна картина світу в сучасній лінгвістиці трактується як система уявлень про дійсність, закріплена в мовних структурах і зумовлена культурно-історичним досвідом народу. В художньому дискурсі мовна картина світу відображає індивідуально-авторське бачення

реальності, трансформоване через образність, символіку та емоційно-оцінні засоби. Під різними кутами зору мовну картину світу в сучасному академічному науковому просторі розглядали такі дослідниці, як К. Ангеловська, А. Бікезіна, Н. Гайдук, Н. Данилюк, І. Заремська, І. Живіцька, О. Колган, Н. Осадча, Р. Падалка, О. Хлистун, А. Яремчук та ін.

У дитячій літературі мовна картина світу має специфічний характер, оскільки вона орієнтована на вікові, психологічні та когнітивні особливості адресата. Вона відзначається спрощеністю синтаксичних конструкцій, високою метафоричністю, активним використанням символів і повторів, а також емоційною насиченістю. «Мовна картина світу у творі, за спостереженням сучасних науковців, – це не просто формальність, а потужний інструмент, який дозволяє автору керувати сприйняттям читача й досягати бажаного ефекту» [Колган : 4].

Воєнно-патріотична мовна картина світу в текстах українських письменників для дітей зазвичай відзначається необхідністю поєднання складної та травматичної теми війни з гуманістичними і виховними завданнями, що потребує особливої мовної делікатності. Дитяча література в такому контексті виконує не лише естетичну, а й світоглядну, виховну та психотерапевтичну функції, адже саме через слово дитина осмислює складну реальність, формує базові уявлення про добро і зло, моральні цінності, справедливість, рідний край та власну ідентичність.

Проблематика мовної картини світу належить до числа ключових у сучасній гуманітарній науці, зокрема, в межах когнітивної лінгвістики, лінгвокультурології та дискурсології. Мовна картина світу розглядається як складна багаторівнева система уявлень про дійсність, зафіксованих у мові та зумовлених історичним, культурним і ментальним досвідом народу. Як наголошує К. Ангеловська, «мовна картина світу нерозривно пов'язана з національним менталітетом і виступає важливою складовою когнітивного осмислення реальності, оскільки саме через мовні структури відбувається концептуалізація світу та формування колективної свідомості» [Ангеловська 2019].

У лінгвоісторіографічному вимірі мовна картина світу осмислюється як результат

тривалого розвитку наукових уявлень про взаємозв'язок мови й мислення. Як зазначає А. Бікезіна, «дослідження мовної картини світу демонструють еволюцію від суто описових підходів до комплексного аналізу мови як інструменту пізнання, культурної пам'яті та ціннісної орієнтації суспільства» [Бікезіна 2022]. У цьому контексті мовна картина світу постає не лише як лінгвістичний феномен, а як міждисциплінарний об'єкт, що поєднує мовознавчі, культурологічні та філософські виміри.

Важливим аспектом сучасних досліджень є осмислення мовної картини світу як складової національної культури. Дослідниця Н. Гайдук підкреслює, що «мовна картина світу відображає специфіку національного світобачення, систему цінностей та культурних пріоритетів, закріплених у мовній практиці певної спільноти» [Гайдук 2019]. У цьому сенсі українська мовна картина світу є носієм історичної пам'яті, духовних орієнтирів і національної ідентичності, що особливо виразно виявляється в художньому слові.

Окрему увагу в сучасній лінгвістиці приділено художній картині світу як індивідуально-авторській інтерпретації реальності. За спостереженнями А. Яремчук, «художня картина світу перебуває у складній взаємодії з мовною та концептуальною картинами світу, поєднуючи загальнонаціональні мовні моделі з авторським баченням та естетичними настановами» [Яремчук 2020]. Саме в художньому тексті мовна картина світу набуває особливої образності, емоційної насиченості та символічності.

Особливого значення в цьому контексті набуває дитяча література, оскільки вона відіграє визначальну роль у формуванні первинної мовної картини світу дитини. У баченні Т. Качак, «сучасна українська література для дітей та юнацтва є важливим складником літературної освіти, адже через художній текст дитина засвоює не лише мовні норми, а й систему культурних та моральних цінностей» [Качак 2017]. Дитяча література формує уявлення про світ, соціальні ролі, добро і зло, а під час суспільних потрясінь – допомагає осмислити складну реальність.

В умовах воєнного часу особливої актуальності набуває воєнно-патріотична тематика в дитячій літературі. Вона потребує делікатного

поєднання правдивого осмислення війни з гуманістичними та виховними завданнями. У цьому аспекті мовна картина світу дитячих творів повинна забезпечувати психологічну захищеність реципієнта, водночас формуючи патріотичну свідомість і національну ідентичність. На думку Н. Осадчої, «українська мовна картина світу має значний інтегративний потенціал, оскільки здатна поєднувати різні інтерпретаційні моделі національного буття» [Осадча 2017].

У проєктованих на індивідуальну творчість конкретних авторів наукових студіях мовна картина світу часто аналізується на матеріалі їхніх поетичних і/чи прозових текстів. Так, наприклад, Н. Данилюк, досліджуючи мовну картину світу в поезії Лесі Українки, доводить, що «художній текст є простором активної концептуалізації світу, де мова стає засобом формування ціннісних орієнтирів» [Данилюк 2017]. Подібний підхід є продуктивним і для аналізу сучасної дитячої літератури, зокрема, творів нашої сучасниці Клавії Корецької.

Творчість письменниці Клавії Корецької посідає помітне місце в літературному процесі Волині та всієї України. Як зазначено в енциклопедичних і літературознавчих джерелах, письменниця є багатогранною особистістю, чий доробок поєднує поетичну глибину, громадянську позицію та чітко окреслену національну свідомість [Волинь літературна 2010; Корецька 2014].

Особливий інтерес у контексті цього дослідження становлять дитячі твори Клавії Корецької, зокрема, збірка поезій «Маленький український ангел» [Корецька 2016] та казки зі збірки «Небесні квіти» [Корецька 2018]. У цих текстах воєнно-патріотична тематика подається крізь призму дитячого світосприйняття, що зумовлює специфіку мовних і стилістичних засобів. Війна в них постає зовсім не як сукупність батальних сцен, а як моральна перевірка на громадянську зрілість, осмислена крізь призму специфічного вікового сприйняття, реалії, факти, символи, метафори та образи, доступні дитячій свідомості.

Попри наявність окремих наукових праць, присвячених мовній картині світу як лінгвістичному феномену [Живіцька 2010; Заремська 2011; Хлистуна 2015], а також досліджень української дитячої літератури, мовна картина світу в дитячих творах Клавії Корецької на воєнно-патріотичну тематику досі не була

предметом спеціального комплексного чи будь-якого іншого аналізу. Це зумовлює актуальність пропонованого дослідження та визначає його наукову новизну.

Метою статті є виявлення й аналіз особливостей мовної картини світу в дитячих творах Клавії Корецької на воєнно-патріотичну тематику через дослідження лексико-семантичних, концептуальних та стилістичних засобів репрезентації ключових образів і понять. Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань: окреслити теоретичні засади поняття мовної картини світу; визначити специфіку її художньої реалізації в дитячому дискурсі; проаналізувати мовні засоби вербалізації концептів *Україна, війна, герой, дитина (хлопчик), ангел* у творах Клавії Корецької.

Дослідження мовної картини світу в дитячих творах Клавії Корецької дозволяє не лише поглибити наукові уявлення про художній дискурс сучасної української дитячої літератури, а й висвітлити роль мови як інструменту формування національної ідентичності та громадянської свідомості в умовах воєнного часу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Творчість нашої краянки, самобутньої української поетеси Клавії Корецької посідає особливе місце в сучасному українському літературному процесі. Біографічний досвід письменниці – зростання в національно свідомій родині, пам'ять про репресованого дідуся, активна життєва й громадянська позиція, діяльність на поприщі культури і національного відродження кінця ХХ століття – безпосередньо вплинув на формування її художнього мислення та мовної картини світу. Ці чинники зумовили глибоку патріотичну спрямованість її текстів, у тому числі й творів для дітей.

Мовна картина світу в дитячих творах Клавії Корецької формується насамперед через чітко структуровану систему лексико-семантичних полів, що відображають ключові для національного воєнно-патріотичного дискурсу поняття. До ядра цієї системи належать поля *Україна, війна* (в ранішій інтерпретації – *антитерористична операція*), *герой, хлопчик, ангел, баба (бабуся)* тощо.

Лексико-семантичне поле *Україна* в означеній поетичній системі Клавії Корецької репрезентується переважно конкретно-чуттєвими

іменниками та символічними образами й поняттями: *село, хата, двір, півень, кіт, собака, корова, бджоли, небо, сонце, бабин сад, город, соняхи, чорнобривці, мальви*, тобто всім тим, що надзвичайно близьке й рідне з дитинства кожному небайдужому чутливому серцю. Такі одиниці виконують функцію емоційної конкретизації абстрактного поняття, роблячи його зрозумілим і прийнятним для дитячого сприймання. Іншими словами, цей лексичний ряд у своїй сукупності, навіть без додаткового змістового нашарування, якраз і формує в нашому баченні цілісне наповнення концепта *Україна*. Цікаво, що Клава Корецька, витворюючи наскрізний сюжет і говорячи, здавалось би, про буденні й банальні речі, ситуації й наші первісні дитинні уявлення про них, наче навмисне, свідомо не уникає офіційно-публіцистичної лексики, хоч і замінює її подекуди побутово-образною, утім, це однак у її виконанні/подачі сприяє формуванню інтимного, довірливого тону оповіді. Попри зауважене, впадає також в очі й те, що поетеса як художній прийом, всупереч будь-якій дії закону тавтології, неодноразово в різних смислових ситуативних варіаціях робить ніби наскрізним повтор лексеми *Україна*, що анітрохи не збіднює звучання поезії, а тільки розширює її виражальні можливості та сприяє якнайповнішій реалізації авторського творчого задуму: «Так любити Україну може лише дитина», «Слава Україні!», «Наш пароль “Україна”», «маленький Ісус, який рятує Україну», «вирішує, що буде завжди боротися за Україну», у бабиному саду «хлопчик шукає Україну», «Україна скрізь», «хлопчик намалював бабину хату, соняха, небо, сонце на вишні... Це – Україна», хлопчик «любить Україну понад усе», «Бабусю, виший мені Україну», «Ще не вмерла Україна, якщо є такі діти», «Кульбаби жовті, а небо синє.., як на прапорі України», «чути голос хлопчика по всій Україні від Луцька до Луганська й Донецька», «не можна сидіти вдома, коли Україну хоче знищити ворог», «Богові – Україну оберігати», «Україна понад усе» [Корецька 2016].

Верлібри Клави Корецької суціль багаті на різні знакові й символічні впізнавані алюзії й підтексти: «пора вже палити шини», «Господи, пливе кача», «Тарас Шевченко – кіборг», «москалі – колорадські жуки», «півняку на

гілляку!» [Корецька 2016]. Усі вони прописані авторкою так майстерно, що мимоволі виникає відчуття, що все те почерпнуто чистою дитинною душею від дорослих настільки точно і вдало, як не дано будь-кому з них. Поетичні тексти зі збірки «Маленький український ангел» без перебільшення можна розглядати як своєрідні мініпритчі, в яких закодовано згенеровану, подекуди, може, й наївну, проте щиро, дитячою свідомістю нашу дійсність:

*Хлопчик
оглядає бабин двір,
зазирає у кожну шпарину:
– Не знаю,
як ми захищатися будемо.
Тут ніде немає бруківки.
Треба тата просити,
щоб негайно
привіз із міста* [Корецька 2016 : 10].

Ця невелика за обсягом книжечка є, по суті, віддзеркаленою художньо переосмисленою реальною політичною історією України новітнього часу і розкриває письменницький хист авторки як глибокого аналітика та майстерного інтерпретатора нинішньої нашої національної дійсності.

Наступне лексико-семантичне поле *війна* в поетичному світі аналізованої збірки має до певної міри фоновий і/чи периферійний характер і здебільшого репрезентується опосередковано. У текстах фактично відсутні прямі деталізовані номінації насильства, вони або згадуються штрихами, натяками, схематично, або натомість використовуються евфемістичні та символічні номінативні образи/реалії: *ворог, армія, військо, загарбати, боронити, поранений (рани), блокпост, солдат, воїн, бронезилет, доброволець, захисник, волонтер, куля, «Гради»*. Така стратегія свідчить про свідоме прагнення авторки мінімізувати травматичний вплив воєнної теми на юного читача, максимально захистити його від жорстоких воєнних реалій.

На перший погляд, ліричний герой цієї збірки сприймає війну через безневинну гру, при тому проживає її, переосмислює цілком по-дорослому, ментально й вербально переймаючи, а подекуди й шаржуючи, переносючи на себе й проговорюючи вголос усталені суспільні бачення та стереотипи.

Концепт *герой* у дитячих творах авторки має виразне моральне наповнення. Герой – це не лише воїн, а й тато, юнак, які на фронті захищають Україну, кожен доброволець, волонтер, той, хто «любить Україну понад усе», кожна дитина, яка допомагає, підтримує, робить усе від неї залежне для наближення перемоги, не втрачає людяності. Таким чином формується розширене розуміння героїзму як внутрішньої сили та відповідальності.

Центральним у мовній картині світу дитячої поетичної збірки Клави Корецької «Маленький український ангел» є концепт *хлопчик*, який постає тут як активний учасник перетвореної авторкою художньої дійсності. Хлопчик у творах письменниці – це суб'єкт переживання війни, носій емпатії та моральної чистоти. Лінгвістично цей концепт реалізується через:

- зменшено-пестливі форми (маленький, солдатик, подряпинка, відеречко, дощик, прапорці, пальтечко, пальчик, краплинки, половинки, пташечка);
- дієслова стану та почуттів (озброївся, обрався, міркує, ніяковіє, розчулився, радіє, дивується, усміхається, сміються, вірить, просить, молимося);
- прості синтаксичні конструкції, що імітують дитяче мовлення.

Концепт *ангел* у збірці Клави Корецької характеризується нечастотністю, навіть певною обмеженістю вживання, представлений більше фоново й виконує роль радше семантичного містка між воєнною реальністю та дитячою свідомістю. Ангел у текстах Корецької – це не стільки релігійний символ, скільки мовна модель захисту та надії, що отожднюється чи асоціюється в більшості мовленнєвих ситуацій із самим хлопчиком. Цей образ поєднує в собі семи *чистота, охорона, світло, любов*, що формують позитивну емоційну домінанту тексту.

Дуже важливим елементом художньої системи збірки є також концепт *баба (бабуся)*, через який у своєрідній символічній формі втілено авторську глибинну ідею неприманності, наступності та зв'язку поколінь, а також найточніше відзеркалено й уособлено мудрість і досвід, які завжди були, є і будуть запорукою цивілізаційного поступу суспільства, навіть у найскладніші, найкритичніші моменти його розвитку.

Показовим у книзі верлібрів, адресованій дитячій аудиторії, є використання авторкою реалій об'єктивної дійсності як виразників семантики національного буття. Природа в дитячих творах Клави Корецької не є нейтральним тлом; вона активно «говорить» мовою символів, відображаючи стан держави загалом та «маленької» людини зокрема. Така персоніфікація сприяє формуванню екологічно й етично зорієнтованої мовної картини світу.

Стилістика дитячих творів Клави Корецької вирізняється поєднанням поетичної образності з мовною простотою. З огляду на це, синтаксична організація її текстів ґрунтується на:

- коротких, переважно простих реченнях («Хлопчик був на Майдані», «Хлопчик збирається на війну», «Замість Букварика у баби «Кобзар», «Бабин сад для хлопчика – цілий Всесвіт», «Горобці обсіли соняхи», «Бджоли кружляють над квітами», «Україну не можна сховати», «Від щирих дитячих слів гояться рани», «Мій тато – герой»);
- називних і безособових реченнях («У них дитинство війною обпалене», «Гроза», «Когось знову хоронять»);
- риторичних питальних реченнях («Ти знайшов Україну?», «До неба далеко?», «А небо належить усім?», «А хіба Бог не в серці?», «Хіба тобі мало світла?», «Хіба тобі мало вітру?», «Хіба тобі мало дощук для дітей твоєї країни?», «Невже і небо стріляє з «Градів»?»);
- риторичних звертаннях («Бабусю, одягай вишиванку», «Бабусю, виший мені Україну»);
- глибокозмістових порівняльних зворотах і конструкціях («[Хлопчик] уявляє себе маленьким Ісусом, який Україну врятує», «У мамі очі сумні, неначе у Богородиці на іконі»);
- паралельних синтаксичних конструкціях.

Такі засоби виконують не лише естетичну, а й когнітивну функцію, полегшуючи сприйняття складних смислів.

Дитячі твори Клави Корецької функціонують у межах гуманістичного воєнно-патріотичного дискурсу, що принципово відрізняється від мілітаризованих наративів. У ньому відсутня риторика насильства, сліпої ненависті до ворога; натомість акцент зроблено на захисті, підтримці, внутрішній силі.

З погляду дискурс-аналізу, авторка вибудовує комунікативну модель «дорослий – дитина», засновану на довірі й емпатії. Мова

текстів не нав'язує готових ідеологічних схем, а делікатно спрямовує читача до самостійного морального висновку.

У прозовій казці «Хоробрий воїн» зі збірки «Небесні квіти» [Корецька 2018] письменниця розкриває вічне протистояння добра і зла, темряви та світла, відтак концепт *герой* тут зазнає семантичного переосмислення. Це вже не лише той герой, що ототожнюється з воїном як носієм сили, а й такий, котрий утілює в собі найкращі моральні чесноти і якості – відвагу, підтримку, відповідальність за життя інших, беззахисних, здатність до самопожертви. Найприкметніше у лінгвістичному плані це виявляється через поєднання дієслів активної дії (захищатиму, вбережемо, не злякався) з оцінною лексикою (хоробрий, мужній, справедливий). Сам текст казки майстерно стилізований під традиційну народнопоетичну нарацію, з дотриманням відповідно маркованої лексики, символіки і композиції. Застосовано авторкою у творі і кумулятивно-ретардаційні прийоми драматизації дії. Усе це, разом узятє, вкотре засвідчує високу творчу майстерність Клави Корецької, бездоганне володіння мовою та стилем оповіді, розкриває її авторський почерк та індивідуальність.

Висновки. Отже, здійснений нами ґрунтовний лінгвістичний аналіз письменницького доробку Клави Корецької дає підстави стверджувати, що мовна картина світу в її творах для дітей формується як багаторівнева система, в якій лексико-семантичні, концептуальні, стилістичні та дискурсивні елементи перебувають у тісній взаємодії. Саме ця цілісність забезпечує високий виховний і художній потенціал текстів письменниці.

Мовна картина світу у творчості Клави Корецької для дітей на воєнно-патріотичну тематику характеризується цілісністю, простотою, гуманістичною спрямованістю та національною маркованістю. Через систему художніх образів і мовних засобів авторка формує в юного читача уявлення про війну як загрозу, лихо, горе, смерть, небезпеку, водночас виховуючи почуття патріотизму, відповідальності та віри в перемогу.

Твори Клави Корецької є важливим складником сучасного українського літературного процесу, зокрема, потужного та багатого масиву дитячої літератури, й мають значний потенціал у контексті мовно-літературного, морального та громадянського виховання.

Літературна силуетка письменниці.

Клава (Клавдія) Корецька – українська письменниця, представниця творчого феномену «Жіноча віть в українській поезії Волині».

Дитячі роки майбутньої поетеси минули серед мальовничої природи Горохівщини. Від батьків успадкувала любов до художнього мистецтва і навіть мріяла стати художницею.

Перші літературні спроби пов'язані з прозою: сторінки для новел, оповідань надавала районна газета. Пізніше поетичні твори авторки друкувалися у волинській та всеукраїнській періодиці. Дебютні публікації в «Молоді України» й альманахові «Вітрила» з'явилися в 1980-х роках. Лише з проголошенням незалежності України твори Клави Корецької, як і багатьох інших українських письменників Волинського краю, прийшли до свого читача у книжкових варіантах.

Основною формою для творчого самовираження поетеси став верлібр. Лірична героїня Клави Корецької сприймає життя драматично, її слово співзвучне часу. Серед рис, притаманних творчості мисткині, є глибоке проникнення в глибинну суть явищ і подій, причетність авторки до всього, що відбувається навколо. Вона – митець-інтелектуал із самотнім мисленням й оригінальним образним баченням світу. У творчому активі письменниці добрий десяток книг – «Час пік» (1990), «Збирачі купальського вогню» (1993), «Відкрите небо» (1999), «Між зіркою і Аїдом» (2002), «В очікуванні Адама» (2007), «Еміграція в осінь» (2011), «Павутинка» (2012), «Маленький український ангел» (2016), «Небесні квіти» (2018), «Сонячна дівчинка» (2018).

Наприкінці ХХ століття Клава Корецька брала активну участь у діяльності Товариства Лева та Товариства української мови. 1989 року однією з перших вступила до обласної організації Народного руху України, працювала редактором відділу культури і національного відродження місцевої демократичної газети «Народна трибуна». Саме тут повністю було реалізовано її творчий потенціал у публіцистиці. На початку 90-х років минулого століття Клава Корецька як активістка НРУ була депутаткою Луцької міської ради.

Нині вона – на творчій письменницькій роботі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ангеловська К. В. Національний менталітет та мовна картина світу як складові когнітивної лінгвістики. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2019. VII(61). С. 10–13.
2. Бікезіна А. Мовна картина світу: лінгвоісторіографічний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Мовознавство. Літературознавство. Вип 48, том 1, 2022. С. 140–156.
3. Волинь літературна : наші сучасники : зб. матеріалів про письменників Волині, членів НСПУ / ред.-упоряд. Н. Горик. Луцьк : ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. 340 с.
4. Гайдук Н. А. Мовна картина світу як складова частина національної культури. *Записки з українського мовознавства*. 2019. Т. 2. № 26. С. 128–136.
5. Данилюк Н. О. Мовна картина світу в поетичних текстах збірки Лесі Українки «На крилах пісень». *Українське мовознавство*. 2017. Вип. 1 (47). С. 63–78.
6. Живіцька І. А. Мовна картина світу як відображення реальності. *Філологічні студії*. 2010. Вип. 4. С. 20–25.
7. Заремська І. М. Мовна картина світу як об'єкт лінгвістичних досліджень. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*, Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. 2011. Вип. 7. С. 396–401. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6be3d056-631b-48b1-8fdc-74356620982b/content>
8. Качак Т. Сучасна українська література для дітей та юнацтва як зміст літературної освіти. *Гірська школа Українських Карпат*. 2017. № 17. С. 161–165.
9. Колган О. В., Падалка Р. М., Колган Т. В., Лисенко Н. В., Пономаренко О. А. Мовна картина світу в польській та українській мовах (на прикладі творчості Віслави Шимборської та Анатолія Федя). *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*. 2025. Вип. 2. С. 3–11.
10. Корецька К. Маленький український ангел : поезії. Луцьк : Терен, 2016. 51 с.
11. Корецька К. Небесні квіти : казки для дітей і дорослих. Луцьк : ВМА «Терен», 2018. 44 с.
12. Корецька Клавдія Данилівна / П. Й. Коробчук. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. URL: <https://esu.com.ua/article-3574>.
13. Осадча Н. Українська мовна картина світу: інтерпретаційні моделі інтегративного потенціалу. *Українознавство*. 2017. № 3 (64). С. 201–213. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2017_3_15.
14. Уроки рідного слова. Письменники Волині – дітям / упоряд. М. М. Хомич. Луцьк : Видавництво «Волинська обласна друкарня», 2003. 242 с.
15. Хлистун О. С. Мовна картина світу: рефлексійний досвід. *Культура і сучасність*. 2015. № 2. С. 106–111.
16. Яремчук А. Мовна картина світу – концептуальна картина світу –художня картина світу: параметричні ознаки й характер співвідношення. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. 2020. Т. VIII/1. С. 69–76.

REFERENCES

1. Anhelovska K. V. (2019). Natsionalnyi mentalitet ta movna kartyna svitu yak skladovi kohnityvnoi linhvistyky [National mentality and linguistic worldview as components of cognitive linguistics]. *Science and Education a New Dimension. Philology*. VII(61). S. 10–13. [in Ukrainian].
2. Bikezina A. (2022). Movna kartyna svitu: linhvoistoriohrafichnyi aspekt [The linguistic picture of the world: a linguistic-historiographical aspect]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Movoznavstvo. Literaturoznavstvo. Vyp. 48, tom 1, S. 140–156. [in Ukrainian].
3. N. Horyk (ed.) (2010). Volyn literaturna : nashi suchasnyky : zb. materialiv pro pysmennykiv Volyni, chleniv NSPU [Literary Volhyn: Our Contemporaries: A Collection of Materials about Writers from Volhyn, Members of the National Union of Writers of Ukraine]. Lutsk : VAT «Volynska oblasna drukarnia», 340 s. [in Ukrainian].
4. Haiduk N. A. (2019). Movna kartyna svitu yak skladova chastyna natsionalnoi kultury [The linguistic picture of the world as an integral part of national culture]. *Zapysky z ukrainskoho movoznavstva*. T. 2. № 26. S. 128–136. [in Ukrainian].
5. Danyliuk N. O. (2017). Movna kartyna svitu v poetychnykh tekstakh zbirky Lesi Ukrainky “Na krylakh pisen” [The linguistic picture of the world in the poetic texts of Lesya Ukrainka's collection “On the Wings of Songs”]. *Ukrainske movoznavstvo*. Vyp. 1 (47). S. 63–78. [in Ukrainian].
6. Zhyvitska I. A. (2010). Movna kartyna svitu yak vidobrazhennia realnosti [The linguistic picture of the world as a reflection of reality]. *Filolohichni studii*. Vyp. 4. S. 20–25. [in Ukrainian].
7. Zaremska I. M. (2011). Movna kartyna svitu yak ob'iekt linhvistychnykh doslidzhen [The linguistic picture of the world as an object of linguistic research]. *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Dragomanova*, Seria 10: Problemy hramatyky i leksykologii ukrainskoi movy. Vyp. 7. S. 396–401. URL: <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6be3d056-631b-48b1-8fdc-74356620982b/content>. [in Ukrainian].
8. Kachak T. (2017). Suchasna ukrainska literatura dlia ditei ta yunatstva yak zmist literaturnoi osvity [Contemporary Ukrainian literature for children and young adults as the content of literature education]. *Hirskia shkola Ukrainskykh Karpat*. № 17. S. 161–165. [in Ukrainian].

9. Kolhan O. V., Padalka R. M., Kolhan T. V., Lysenko N. V., Ponomarenko O. A. (2025). *Movna kartyna svitu v polskii ta ukrainiskii movakh (na prykladi tvorchosti Vislavy Shymborskoï ta Anatoliia Fedia)* [The linguistic picture of the world in Polish and Ukrainian languages (based on the works of Wisława Szymborska and Anatoliy Fed)]. *Akademichni studii. Seriiia «Humanitarni nauky»*. Vyp. 2. S. 3–11. [in Ukrainian].
10. Koretska K. (2016). *Malenkyi ukrainskyi anhel : poezii* [Little Ukrainian Angel: Poems]. Lutsk : Teren, 51 s. [in Ukrainian].
11. Koretska K. (2018). *Nebesni kvity : kazky dlia ditei i doroslykh* [Celestial Flowers: Fairy Tales for Children and Adults]. Lutsk : VMA «Teren», 44 s. [in Ukrainian].
12. Korobchuk P. Y. (2014). Koretska Klavdiia Danylivna. *Entsyklopediia Suchasnoi Ukrainy* [“Encyclopedia of Modern Ukraine”] [Elektronnyi resurs] / redkol. : I. M. Dziuba, A. I. Zhukovskyi, M. H. Zhelezniak [ta in.] ; NAN Ukrainy, NTSh. Kyiv: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy, URL: <https://esu.com.ua/article-3574>. [in Ukrainian].
13. Osadcha N. (2017). *Ukrainska movna kartyna svitu: interpretatsiini modeli intehratyvnogo potentsialu* [Ukrainian linguistic picture of the world: interpretative models of integrative potential]. *Ukrainoznavstvo*. № 3 (64). S. 201–213. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukr_2017_3_15. [in Ukrainian].
14. Khomych M. M. (ed.) (2003). *Uroky ridnoho slova. Pysmennyky Volyni – ditiam* [Lessons of the Mother Tongue: Volyn Writers for Children]. Lutsk: Vydavnytstvo «Volynska oblasna drukarnia», 242 s. [in Ukrainian].
15. Khlystun O. S. (2015). *Movna kartyna svitu: refleksiinyi dosvid* [The linguistic picture of the world: reflective experience]. *Kultura i suchasnist*. № 2. S. 106–111. [in Ukrainian].
16. Yaremchuk A. (2020). *Movna kartyna svitu – kontseptualna kartyna svitu – khudozhnia kartyna svitu: parametrychni oznaky y kharakter spivvidnoshennia* [The linguistic picture of the world – the conceptual picture of the world – the artistic picture of the world: parametric features and the nature of the relationship]. *Studia Ukrainica Posnaniensia*. T. VIII/1. S. 69–76. [in Ukrainian].

M. I. MARTYNIUK

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Philology,
Municipal Higher Educational Institution “Lutsk Pedagogical College”
of the Volyn Regional Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: litmapavolyni@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-2651-7369>*

L. P. MARTYNIUK

*Teacher-Methodologist, Specialist of the Highest Category,
Lutsk Lyceum No. 1 of the Lutsk City Council, Lutsk, Ukraine
E-mail: larusalutsk@gmail.com*

THE LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD IN KLAVA KORETSKA'S CHILDREN'S WORKS ON MILITARY AND PATRIOTIC THEMES

The article examines the peculiarities of the linguistic picture of the world in the children's works of contemporary Ukrainian writer Klava Koretska on military and patriotic themes in the context of the first phase of the Russian-Ukrainian war. The relevance of this scientific research is determined by the growing role of children's literature as an important factor in the formation of national self-awareness, linguistic worldview, and value orientations of young readers in conditions of social upheaval. The theoretical part summarizes contemporary linguistic approaches to the concept of the linguistic picture of the world, its connection with the national mentality, cultural memory, and artistic discourse, and outlines the specifics of its implementation in children's literature.

The main focus is on the analysis of the poetry collection “Little Ukrainian Angel” (2016) and the parable-like fairy tale “The Brave Warrior” from the collection “Celestial Flowers”, (2018) in which the reality of war is interpreted through the prism of a child's perception and reinterpretation of the world. Key lexical-semantic fields and concepts (Ukraine, war, hero, boy, angel, grandmother) are identified, and their role in the formation of a humanistic, nationally marked linguistic picture of the world is determined. It has been demonstrated that the author deliberately avoids traumatic depictions of war, employing symbols, metaphors, euphemisms, diminutive-affectionate forms, and simple syntactic structures, which ensure the psychological safety of the child reader.

It has been established that heroism in Klava Koretska's works is interpreted not only as a military deed, but also as moral responsibility, empathy and inner strength. The linguistic picture of the world in her children's texts appears as a coherent multi-level system that combines artistic imagery, linguistic simplicity, and educational potential. The scientific novelty of the study lies in a comprehensive analysis of the military-patriotic linguistic picture of the world in Klava Koretska's children's works, that allows for a deeper understanding of the role of language in wartime and its significance for the formation of children's national identity.

The final touch to the scientific research was a literary silhouette of the writer Klava Koretska, viewed through the lens of the issue under investigation”.

Key words: linguistic picture of the world, children's literature, artistic verbal creativity, artistic discourse, literature process, literature reading, military-patriotic themes, national identity, Klava Koretska.

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025